

Budapest, 1879.

13. szám.

Márczius 27.

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőségéhez (IV. Lövész utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Főmagasságu és Főtisztelendő

Simor János,

bíbornok, Magyarország hercegprimása s esztergami érseknek beszéde,

melylyel a Szent-István-Társulat f. hó 20-án tartott közgyűlését megnyitotta.

Tisztelt Nagygyűlés!

Örömmel üdvözlöm a társulatnak e nagygyűlésre összesereglett tagjait; mert e nemes társulatot — a keresztény hittel ellentétes, a közjólétet mindenütt sorvasztó tanok áradásai között — az apostoli működés egyik közegének tekintem, mely a magyar fajban védi az erős, élesíti a halvó keresztény hitet, jó keresztényt gondozva legjobb polgárt ment meg a hazának.

Óriásmérvű szellemi törekvések végleteinek vagyunk tanui a világon. A keresztény hitet egyes emberek magán ügyének kiáltva, az állami, a társadalmi életet Isten nélkül, keresztény hit nélkül akarván szervezni, — az Istennel, az Ő örök törvényével, a népek keresztény hitével, meggyőződésével jöttek ellenkezésbe. »Qui non est mecum, contra me est; et qui non colligit mecum, spargit.« »A ki nincs velem, ellenem vagyok; és a ki nem gyűjt velem, szétszór«, mondja az örök Igazság.

S mit látunk? Bomladozást, nyomort, melynek első nyitánya: társas meg nem élhetés; lefolyása: népek, nemzetek szomorú pusztulása. Mi alatt a mérsékelttek aggódnak, a merészek bevallják, hogy a megkezdett irány következetességét megtartva, a nyilvános nemzeti életet Isten nélkül, Isten ellen akarják szervezni, s ha vértengert kellene is áruba adni érte. Ezeket hangoztatták, kik alig pár év előtt Gentben gyűléseztek.

Justitia elevat gentem: miseros facit populos peccatum. Az igazság felemeli a nemzetet: a bűn pedig

nyomorultakká teszi a népeket. Katholikus társulat, a kath. hit fegyelme alatt működő irodalmi egyesület vagyunk; az önfentartástól ösztönözötve, némely ijedelemben esett honfiainknak kiáltjuk: félni lehet, de elcsüggedni nincs ok; a kath. hit az ellentétes áramlatok között, gyengülve bár itt-ott, de változatlanul áll még e kedves hazában is, nélküle majd minden bomlásnak, ösvényén minden szabadulásra indul, csak mindenki teljesítse kötelességét. Az egyház alapítója — egyszersmind Salvator, — és szünet nélkül vele van, s keblében sz. Lelke által »lavat, quod est sordidum, rigat, quod est aridum, sanat, quod est saucium.«

A keresztény religio, az ő szerzőjének szándéka s történelmi fejlődése szerint is, nem meddő érzélgés, nem brahminszerű ábrándozás, hanem életrendszer, életelv, társadalmi tan, egyesítő, fentartó erő, isteni intézmény e földön. Mégis az élet széles piacáról, a hol áldásaira legnagyobb szükség van, négy fal közé akarják zárni.

Megtüretnék, ha vallásos érzetnél nem volna több, ha tettekben nem nyilatkoznék; megtüretnék, ha küldetési jogát minden ember lelkéhez nem gyakorolnák, hogy azt felvilágosítva vezérelje, magános és nyilvános életében; megtüretnék, ha istentagadásnak nem jeleznék ama kihívást, hogy az ember fölött lehet isteni törvény a magános életben, de nincs a kormány széken, nincs a törvényhozásban.

Bárcsak szeretett hazánk határain ily tanok át ne csaptak volna!

Nem fogja idegenszerűnek találni a t. nagygyűlés, ha az összes egyház fájdalmában nemzetemet, hazámat figyelem, s annak boldogságát, jólétét szívesen viselem. Az ország főpásztorainak, egész papságának s a

kath. nép zömének érzelme ez. (Viharos tetszés.) Társulati működésünkben, irodalmi termékeinkben oda törekszünk, hogy népünkben a kath. szellem ápolásával, a már betört vést gyengítsük, a még betörtöt lehetőleg akadályozzuk, a nemzet fiait társadalmi kapcsaikkban megóvjuk.

Annyi elágazó törekvések, annyi ellentétes érdekek között nálunk is kath. egyházi életfegyelmünk a legerősebb, a leghatályosabb erkölcsi tényező a fentartásra. (Tetszés) Nagy tévedés: állami rendszerek s törvénykönyvek által orvosolni akarni a földi bajokat, az alatt az emberek szenvedélyeit fék nélkül eresztve élvágygyal érvadászatra ingerelni. Fékvesztett szenvedély jogsultsága mellett »parant e remedio morbos, e medicina languores.«

Erkölcsi javulás az egyedüli orvosság, erkölcsi fegyelem az egyedüli fentartó erő, erre religio kell; a religiónak, hogy ezt megtehesse, egyházra van szüksége. Mozognak a népek religio nélkül, egyház nélkül is, sőt ellene; mondatik: haladnak, igen — mint a madár a kalitban.

A teremtést a megváltás helyezte vissza saját méltóságába, csakis ez tartja meg célja irányában. Ha nem kell az Isten képeire teremtett ember, a kifejlődött majommal kell megelégedni; ha nem kell a kinyilatkoztatás világa, a bölcsészetben a kételyek tömkelegével, a jogtanban nyers erővel kell beérni, s lesz majd a népnek papja a csendőr, temploma a fogház. (Viharos tetszés.) Ha nem tiszteljük a keresztény erényt, az emberek az arany borju előtt fognak porba borulni, a lelkek árucikkékké válnak, és zsákmányoltatni fog nem már a kis birtoknak, a kis iparnak, a kis üzletnek szerény készlete, hanem földönfutása, kényszerített szegénysége. (Tetszés.) Lakol, sülyed, mulik, minden a mi a keresztény hittől elszakad, a mi tőle szabályt, irányt, életet nem kölcsönöz. Ha mégis időnkint nyugalom, s béke áll be, ez nem a jog uralmát, hanem a merényre az alkalomhiányt fogja jelezni. (Nagy tetszés. Igaz! Ugy van!)

Tisztelt nagygyűlés! A Megváltó halállal biztosította az életet — morte vitam protulit, — az általa alapított egyház biztosítja önmegtadással a földi javak élvezetét, szüzességgel a házasság szentségét, fogadott örök engedelmisséggel a társadalomban nélkülözhetlen fejedelmi és családfői tekintélyt. (Igaz!)

A ker. hit törvényeitől elszakadt államtan vajmi könnyen elesik az erkölcsi törvénytől is. S mi a jog erkölcsi törvény nélkül? Erőszakos önkény. Summum jus, summa iniustitia. Ha az államférfiut nem kötelezi az erkölcsi törvény, nem fogja magát az által kötelezettnek tekinteni az egyes polgár sem. Ha amaz a közjóra hivatkozva segít magán, a mint teheti, — ugy fog

magán segíteni az egyes polgár is, mondván: a közjó nem más, mint az egyesek java.

Itt nyílnak a socialismus utjai.

Kik államrendet akartak Isten nélkül, religio s keresztény hit nélkül, a socialismus veszélyeinek ajtót nyitottak, s nincs hatalmukban azt bezárni. Szavazatszám szüli a jogot? Ez a socialisták fegyvere. Emberszám dönt? Sok helyen megmutatták már, hogy ők a szám. Ha a többség isteni sanctio nélkül önmagában törvény, ezt vallja a socialista is. Ha az állam céljaira szabad az egyház évezredes jogait, birtokait elszedni, a socialisták ezt örvendetes praecedensnek kiáltották ki minden egyéb birtok és jog ellen általában. Anyagi erőhöz nyulnak ellene? Ahihoz készül ő is, mert ő maga az.

Ha jogos a család legszentebb birtokát a magzatot, vallás nélküli tanodára elkobozni: — miért ne lenne jogos elkobozni a család vagyonát? Ha a családfőnek nincs joga gyermekének nevelését saját vallásos lelkiismerete szerént vezetni, miképen lehet neki joga saját vagyonát legjobb belátása szerént kezelni? (Tetszés.) Ha a magzat először az államé vagy községé, és csak azután a szülőké, ezt alkalmazza a socialista a birtokra. (Tetszés.) Ha szabad az egyház szervezetét, alkotmányát, intézményeit feldulni, a mint ezt nem egy országban teszik, miért nem a polgárit is? Ha minden jog az államtól ered, Isten helyébe az állam tétetik: akkor minden egyesek joga az állam által el is nyelhetik.

Ez a socialismus teljes előkészítésében. (Ugy van!)

Önmagát senki sem szüli: a socialistákat is, kik előttök ültek a tanszékeken, vagy a törvényhozói padokon, hozták létre. Uj ösvényeket nem keresnek ők, következetesen a járt utra tódulnak. (Igaz!) Abyssus abyssum invocat. Az örvény az örvénynek kiált.

Utolsó szent emlékü pápánk, IX. Pius, a fenyegető veszélynek előjeleit világosan látta, s azokra az illetőket többszörösen figyelmeztetni el nem mulasztotta; egyházunk mostani feje, a böles XIII. Leo karácsonyi körlevelében már a betört bajra és a szabadulás egyedüli útjára mutatott. Miután a fejedelmi tekintélynek isteni eredete a plebiscitumban, a házasság isteni méltósága a polgári szerződésben elveszett: a társadalom harmadik oszlopa, az egyes birtok sem állhat meg; időkérdés, mikor dőljön meg. Mikor a legszentebb jog, a legszentebb birtok, a pápai fejedelemség letiporva fekszik, hol van még jog és birtok, mely bizton maradhatna?! A katolikus népet, a mely szent hitének törvényére, az egyház szavára figyel, e tanok nem hódították zászlóik alá, hitetlen nép az ő hadseregök, hitelenség az ő toborzó szózatuk. A hamburgi gyűlésen ki mondta a socialisták egyik vezére: az ultramontanok a mi igazi ellenségeink. Egy lipesei socialista lap pedig

saját czéjlaira vonatkozólag megvetéssel szól a katolikus rajnai népről, irván: »Eme nép csak imádkozni tud és dolgozni.«

Tisztelt nagygyűlés! »Nagy beteg feküdt a földön, nagy orvos szállott alá mennyekből a földre annak meggyógyítására«, írta egykor szent Ágoston; és mert tudjuk, kinek hittünk, s azt is tudjuk, hogy Isten ép-ségre alkotta a földkerekség népeit — sanabiles fecit nationes Orbis terrarum: teljes megnyugvással állíthatjuk mi is: a veszélyeztetett természeti rendet e földön csak a természetfölötti rend fogja megmenteni, vagy ha az Isten végzésében volna, hogy dőljön meg, visszaállítani. Nem az ultramontanizmusnak, nem a clericalizmusnak, hanem az Isten törvényeinek elismert uralkodása lesz ez a társadalomban. (Igaz! Ugy van!).

Ezekkel hazánkban irodalmi működésünknek eszméjét, irányát, czéliját kívántam röviden jelezni.

A társulat nagyméltóságú elnökének, buzgó hivatalnokainak, jótevőinek egyszerűzetekért forrón érzett hálámat, köszönetemet kifejezve, a nagygyűlést megnyitottnak nyilatkoztatom. (Hosszantartó éljenzés!).

Az utolsó sarjadék.

Elbeszélés az angolországi katolikus üldözés idejéből.

Java Melati után.

(Folytatás.)

A két testvér még sokáig beszélgetett arról, mi őket annyira elfoglalta. Gilda azonban lassankint elhallgatott, s csak maga Reginald beszélt tovább olyan bizalommal és bensőséggel, hogy nővére szemeit lestőtötte s kezeit önkénytelenül összekulcsolta.

»Oh Reginald! Ha mindaz, mit mondasz, igaz, mily szép akkor a te vallásod, és mily igazságtalan a mi királynőnk, hogy titeket üldöz! De miért kötötted le magad esküvel, hogy egész életedben egyedül maradsz szeretet és támasz nélkül?«

»Mert épen azon eskü által részesülök szeretetben és támaszban, melyenről nektek sejtelmetek sincs. De oh Gilda, te még nem értesz engem; azonban el fog jönni a nap, midőn térdre fogsz borulni s szemeidet az égi világosság felé fogod emelni, melynek te ma még hajnalát alig vagy képes észrevenni. Igen, az a nap egykoron meg fog érkezni, folytatá fokozódó lelkesedéssel, azon nap, melyen be fogod látni, hogy én a legjobb részt választottam, s veled együtt ezrek és ezrek ennek belátására fognak jutni; azon nap, melyen a kereszt ismét nyilvánosan fog hazánkban tündökölni, melyen ti imádni fogjátok a mit én imádom — és ha előbb vér is fog kívántatni, áldozatok fognak hozatni. — Uram! én készek vagyok, én, a te méltatlan szolgád! Teljesedjék a te ígéreted!«

»Oh hallgass, Reginald! Maradj, a mi vagy! rajongj, a mennyit akarsz! — De ah! kérd, hogy oldjanak föl azon borzasztó eskü alól! Te nem tudod, mily nagy áldozatot hoztál. Gondold meg, hogy te vagy az utolsó Abbeville, s benned családuknak ki fog halni!«

»A mennyekben tovább fog élni, Gilda!«

»Oh, a menny oly magas, oly messze van! Ne gondoljunk mi még arra, mi még oly fiatalok vagyunk«, szólta Gilda s kisietett a terrassera.

Egy pillanatig a hullámokat látta lábainál játszani s a hirtelen megjelenése által megrémült sirályokat tova repülni. Azután kezébe ragadta hárfáját s hangszerének édes hangjait összevegyíté az Oceán örök dicső-énekével, mintha el akarná üzni a sötét szellemeket s vissza édesgetni szegény bátyját az élet teljes élvezetéhez. Meglehet, hogy a végtelenség első sejtelve meg szállta ifju, árnyatlan lelkét.

7.

A hullámokból, melyek Duricane sziklái nyaldosák, rejtélyes alakok látszottak fölmerülni; késő éjjel látni lehetett őket a mint a merdek sziklákon föl másztak s árnyakként a magas kapuk alatt eltűntek. Férfiak, nők s gyermekek voltak. Lassan lépdeltek egy boltozott folyosón át s azután hirtelen leereszkedtek a sirboltba, mely néhány gyertya által megvilágítva katakombához hasonlított. A régi oltáron, az egyszerű kereszt két oldalán, néhány virág díszlett; komoran domborultak ki a képek a kőkoporsókon, mint az Abbeville hatalmas őseinek árnyai, kiknek hamvai a megszenstelenített kápolnában pihentek. Szegény öltözetű halászok kis csoportja térdelt a hideg köveken; az oltár előtt egy nő térdelt mélyen meghajolva; mozdulatlan volt, mintha a csekély élet maradéka, melylyel még birt, testéből már elköltözött volna. A háttérben, egy oszlophoz támaszkodva, egy másik női alak állott, magas és nemes jelenség, hosszú fekete köpenybe burkolva. Az ajtatosak csoportjában halk mozgás keletkezett; valamennyien le-térdeltek; csak a fekete köpenyes alak maradt állva; a fiatal áldozár az oltár megél előlépett. Halvány és meghatott volt; a pillanat ünnepélyessége mély benyomást tett reá.

A misének vége volt. Reginald az oltár előtt térdelt s a haldokló imáját olvasta az öreg Janért, ki a halállal küzdött. Halálesend uralkodott; csak a Reginald hangja csengett halkán és kenetteljesen a földalatti kápolnában.

Egyszerre rémülten ugrik föl mindenki; a kápolna megtelt a törvény szolgálival, kik titkon belopódtak, s közepettök áll fekete öltönyében, villogó tekintet az oltárra és az áldozárra irányozva, a mord Archibald.

»Fogjátok el! ott van a bűnös! házigazdájának árulója!« kiálta mennydörgő hangon.

Reginald nem pillant föl; nyugodtan tovább imádkozik, s még akkor is, midőn már meg akarják ragadni, nem szűnik meg imádkozni.

Mintegy megkövülve önkénytelenül tétlen maradnak mellette a törvény szolgálai.

»Ne habozzatok! — rivall rájuk Archibald — ő a halál fia!«

»A halálé«, ismétli egy siri hang, és Janenek már majdnem lénytelen alakja egész nagyságában fölemelkedik. »Gyalázat szálljon fejedre, Archibald Lemington, ki uradnak házáat elpusztítottad, nejét elütted és nővéredet meggyilkoltad! Gyalázat, örök gyalázat! Ne élj

vissza Isten nevével, mert ezt mondja az Ur általam: Légy átkozott!«

Jane lerogyott, — meghalt.

Reginald lassan fölemelkedett, letette templomi ruháját, s a katonákhoz fordulva mondá: »Készen vagyok!«

»A börtönbe vele!« ordítá Archibald.

»Ki merészel itt, jelenlétemben parancsokat osztogatni? Nem vagyok én itt az egyedüli urnő atyám távollétében? Senki se merészeljen azon ifjuhoz nyulni! Azonnal szabadon kell őt bocsátani!«

»Lady Gilda! Ön is részes az ármányban? Oh szegény lordom! Most már mindent érték.«

»Hallgass! Senki sem bíró itt tetteim felett, senki! Valamennyi idegen rögtön távozzék a kastélyból s mindenki tisztelettel viseltesse atyám vendége iránt!«

»Milady, mi kötelességünket teljesítjük, veté ellen egyik katona. Ezen vendég a törvény ellen vétett; a törvény fog felette ítélni.«

»Atyám háza menhely! innen ő nem fog mint fogoly távozni. Archibald! Te nem tudod, mit csekedtél: ezen vendég Abbeville lord legjobb barátjának fia.«

»És ha a lord saját fija lenne is, azt fognám tenni, mit törvény és kötelesség parancsolnak! Lady Gilda, legyen nyugodt. Atyja helyesli eljárásomat.«

»Nem, ő azt soha sem fogja tenni! Őt nem lehet, nem szabad törvényszék elé állítani! Reginald, adja meg magát Isten nevében! Bizzék a királynőben és atyámban. Az ön fogsága nem fog sokáig tartani.«

»És ha úgy lenne is, az én legkedvesebb ohajtásom teljesednék! De...« és az égre mutatott.

Néhány percz múlva Reginald és néhány halász mint fogoly elkísérte. A sírbolt a visszamaradt zokogásától visszhangzott, kik Jane holttestét körülállták; a távoli folyosók boltívei alatt pedig Gilda Archibald gunykaezóját vélte hallani.

Midőn a reggeli nap biborsugarai a tengeren előm-löttek, az ifju hölgy a kastély tornyának ormán állott; szemei a mély sziklahasadékok között egy távoli tárgyat kerestek. Keble hirtelen erősebben kezdett dobogni; lesietett a lépesőkön a kastély kapujához s bevárta az érkező lovas csapatot. A csapat élén Richard lord lovagolt, ki hideg volt és zárkozott mint rendesen; oldalánál lépdelt Archibald.

»Atyám! kiálta föl Gilda szívszagató panaszhangon: tudod-e már mit cselekedtek lord Reginald Abbevillevel, fiaddal és örökösöddel?«

Közönyös pillantást vetett leányára s hideg, szivtelen hangon felelt: »Csak azt, mi jogos és helyes volt.«

»És ezt te mondd, az ő atyja! Ugy tehát nekem kell cselekednem: sietek a királynőhöz!«

8.

Erzsébet királynő a st-jamesi palota egyik termében íróasztalánál ült és dolgozott; éles tekintetét csak olykor pihenteté az őt környező képek és szőnyeg-pompáján; majdnem szünet nélkül az előtte fekvő iratokba volt mélyedve.

A piros bársony ajtófüggönyök egyike lassan szét-

tárult. A királynő fölpillantott munkájáról kérdezve:

»Ki jár itt?«

»Fölség! Lady Gilda Abbeville kér pillanatnyi kihallgatást.«

»Lady Gilda! Tehát már visszatért? Jöjön közelebb.«

»Kedves Gildám! szolt Erzsébet szokatlanul szeretetre méltó hangon; már újra itt vagy? Mondd csak, talán atyád nem volt elég vendégszerető, vagy a sirályok társaságában nem érezted magadat oly jól, mint a mi szeretetre méltó udvari nemeseink között, s azért tértél vissza oly hamar? de a néhány napi távollét alatt talán mindent elfeledtél, mit oly tökéletesen értettél: azon nemes művészetet tudnillik, szépségedet az öltözék és ékszerek pompája által még jobban emelni? Miért könnyezel? Mi oka kétségbeeső tekintetednek? Szivedet tán fájdalmas esapás sujtotta?«

»Oh, királynóm! ne legyen Felséged oly kegyetlen mint atyám! — s a fejedemő lábaihoz borult — legyen könyörületes!«

»Gyermek, mi lelt?«

»Felséges asszonyom, hallgassa meg kegyesen kéresemet! Én nagyon szerencsétlen vagyok!«

»Szólj Gilda, mi történt?«

»Oh, királynóm! ma éjjel egy ifjut vittek a Toverba, kit azzal vádolnak, hogy megszegte a törvényeket.«

A királynő arcvonásai szigorúbbak lettek: »És te szereted ezen ifjut?«

»Oh, kimondhatatlanul szeretem, mert ő az én holtak tartott testvérem!«

»Testvéred, Gilda? Én nem tudtam, hogy atyádnak fia volt.«

»Maga sem tudta előbb, hogy hol fogja megtalálni; sajnos azonban, hogy oly hamar kellett őt újra elvesztenie.«

»De mi tehát az ő büne?«

»Katholikus...?«

A királynő összeránczolta homlokát.

»... és áldozár«, hebegé Gilda.

Erzsébet hallgatott és vészjelentő volt tekintete. »S mit mond atyád?« kérdé hidegen.

»Felséged ismeri őt: ha szíve Reginald mellett szól is, ő cselekedeteiben a törvénynek hódol.«

»Hü szolga! Erről ismerem meg őt. Lord Abbeville egykor oszlopa volt trónomnak s folyvást hü barát maradt.«

»Ah, felséges asszonyom! legyen könyörületes! megkegyelmezni, a fejedelmek legszebb előjoga.«

»Nem szabad atyádnak utját állnom, Gilda! Ha az Abbevillek elpártolt utóda istentelen hivatalának gyakorlása közben fogatott el, úgy reá halálbüntetés vár, s egyedül az én szavam mentheti meg őt...«

»Oh királynóm, ugy mondja ki Felséged e szót! Ő még oly fiatal!« — »Oly balga!« akará mondani, de a szó elhalt ajkain.

»Ki fogom mondani, mihelyt erre atyád fölhatalmaz; ha pedig nem, akkor soha!« S a királynő újra dolgozni kezdett.

»Kegyelem, királynóm! zokogott Gilda. Felséged mindig oly jó volt irányomban. Ne tagadja meg tőlem ezen kegyelmet.«

»Kérdd atyádat, Gilda! Az ő kezében nyugszik jelenleg bátyád élete vagy halála. Távozzál most, látod hogy sok teendőm van.«

Gilda meghajtá magát, s erős elhatározással, bár teljesen reménytelenül, távozott a királynő terméből. Szobájába érkezve parancsot adott, hogy készítsenek el mindent elutazására; vissza fog menni Duricanbe.

9.

Lord Richard egyedül volt szobájában. Hasztalan fáradozott reggel Archibald, hogy kihallgatást nyerjen tőle; hasztalan ügykezett őt rávenni, hogy étkezzék valamit: a gróf nem felelt. Az ablaknál állott, szemei az Ozeanon pihentek, kezei mellén keresztbe voltak téve. Az utolsó napok nagyon megviselni látszottak őt; néhány hét keserű fájdalom számos év munkáját végzé rajta: a büszke férfiú aggastyánhoz hasonlított.

Hirtelen fölemelte fejét: egy titkos ajtó, melyről azt hitte, hogy csak ő bírja kulcsát, föltárult, s Gilda lépett be rajta, halványan mint a halál, a gyász és kétségbeesés képe.

»Atyám!« kiálta föl és megrémülve hátrált vissza a mint megpillantá atyjának megöregedett arcát.

»Gilda! Hogyan jössz te ide, és mit akarsz?«

»A királynőtől jövök, atyám, és Reginald életeért könyörögtem...«

Lord Richard érezte, hogy memyire elhalványult, — és elfordítá fejét.

»A királynő a Reginald életét a te ítéletedtől tette függővé; csak egy szót szólj atyám, s ő meg van mentve!«

A gróf nem mozdult és hallgatott.

»Kedves atyám! Azt csak nem fogod akarhatni, hogy az egyetlen családutód mint gonosztevő halálra ítéltessek! Mondd a királynőnek, hogy szabadonbocsátását akarod!«

Még mindig hallgatott. Gilda érzé, hogy hanyatlik bátorsága; szemei megteltek könnyekkel.

»Kivánd legalább száműzetését, atyám, ha nem akarod, hogy többé szemeid elé kerüljön; hallgatásod által azonban aláírod az ő halálos ítéletét. Történt-e még valaha s ki hallotta, hogy egy leány kérje atyját, hogy mentse meg saját fiát, és hogy az atya elzárja szívét? Ah! kérlek atyám, szólj egyetlen szót, csupán egy szót, az fog dönteni Reginald élete felett.«

Lord Richard tekintete merev maradt, ő nem hallgatott esdő leányára.

»Atyám! esdekelt Gilda. Nem hallasz engem? Szived gyermekeért könyörgök hozzád, a te legidősb kedvencedért, kire gyalázatteljes halál vár! Ő a te nevedet viseli; ő utolsó sarja a mi dicsőséges családnak; ő anyjának hasonmása, kit te jobban szerettél mint az anyimet! Neked meg kell őt mentened, te nem vagy római, nem vagy barbár! Csak rómaiak vagy barbárok engedik legyilkoltatni gyermekeiket!«

Gilda átkorolta atyjának nyakát, szép fejét atyja vállára hajtá, s érzé hogyan remegtek ezen ölelés alatt az atyja tagjai, mily lázasan vert szive.

Ez bátorságot öntött belé. »Tudom, hogy ő téved; de nem nevelése-e ennek oka? Ki tudja, vajjon nem fog-e engedelmeskedni, ha szeretetteljesen fogadod őt,

ha szivedet föltárod előtte? ha nem taszítod el magadtól s oly állást adsz neki, mely őt megilleti? Ne légy oly kegyetlen, atyám! Hallgass kebled szavára: az az igazi! A királynő kegyesebb mint te. Szakíts előítéleteiddel! feledd, hogy az angol egyház tagja vagy s engeddd csupán az atyát beszélni. Feledd, hogy Reginald katolikus és pap, s csak fiadat lásd benne! Esdem hozzád, ne semmisítsd meg életünket! Ezen szerencsétlen valláskülönbség már egyszer gyászba borította házadat; ne akard, hogy ez ismétlődjék.«

Richard lord kiragadta magát az ölelő karokból; fölemelkedett s szólt, szavait Gilda remegve leste ajkairól: »Még egyszer választhat. Ha megtagadja tévelyeit, keblemre ölelem; ha nem — úgy az igazságszolgáltatásnak nem fogom utját állani.«

»Tehát te is halálra ítéled őt; mert előre tudom, hogy mi lesz az ő válasza! Kérelmeidre siket maradt, s annál kevésbé fog a halálfenyegetés előtt meghajolni. És ha meghajolna, megérdemelné megvetésünket!«

Gilda az ajtó felé ment s ott egy pillanatra megállott. Richard lord helyén maradt. Gilda erre újra viszatért és szivszaggató hangon fölkiáltott: »Kegyelem, atyám! Légy részvétellel gyermeked iránt és irántunk! Fiadban kihal családnak utolsó sarja!«

»Nem, Gilda! Inkább halál, mint gyalázat! Mondd meg ezt a királynőnek, és ha lehet, neki is!«

Gilda úgy érezte magát, mintha a világ egy füst-felhővé változott volna szemei előtt, mintha minden, mi ragyogó és dicső létezett, hamuvá lett volna. Belátta, hogy minden remény meghiusult; mint örült rohant ki a szobából s a folyosókon át, s onnan lesietett a sirlombba. Ájultan rogyott ott le az oltár lábaira, és csak másnap reggel találták meg azon a helyen nőcselédei.

(Vége következik.)

TÁRCZA.

A modern gyorsírásatról.

(2. közlemény.)

»Az idő pénz.« Angol közmond.

Nem szándékozunk a gyorsírás eszközeinek teljes felsorolásával tisztelt olvasóinkat untatni, csupán annyit akarunk belőlök felemlíteni, a mennyit a gyorsírás iránt itt-ott mutatkozó bizalmatlanság és balvélemények eloszlatására szükségesnek tartunk.

Vannak, kik gyorsírást véve kezökbe, és annak s a közönséges írásnak vonásai közt semmi hasonlatosságot, az egyes szóképek közt a legnagyobb különféleséget látván, hajlandók azt hinni, hogy a gyorsírás pusztán jelképes írás mint péld. a kínaiaké, és azért annak elsajátítását rendkívül nehéznek, az emlékező tehetséget felette terhelőnek tartják. Ez nagy tévedés. Gabelsberger írása mindenekelőtt betűírás, azaz az abc mindegyik betűje külön jeggyel bír, mely egy-egy lefelé és felfelé menő vonásból áll, míg a közönséges írás betűi, mint ismeretes, rendszerént több lefelé s felfelé huzott, egyenes vagy kerekded vonásokból állnak. Különös súlyt fektet G. arra, hogy az ő jegyei nem tetszés szerént választottak, hanem mintegy a beszéd mechanizmusának utánzásai, vagy helyesebben szólva arra emlékeztetők. Látjuk, hogy lágy hangzók kerekded, kemény hangzók

egyenes vagy élesen kiszögellő vonásokat nyernek, mi által az olvasás könnyebbítésére is szolgálnak. A leggyakrabban előforduló hangzók a legegyszerűbb jegyeket nyerik; így péld. a leggyakrabban előforduló »e« hangzó jegye egy rövidke vonás vízszintes, vagy ferde irányban, az »a« betűé egy pont. A magánhangzók csak a szónak elején és végén, a szóban magában azonban (két mássalhangzó közt) nem iratnak ki, hanem jelképileg jelöltetnek. Az »e« hangzót képviseli már a két mássalhangzó közt levő kötvonallal, az »a«-t ugyanaz, csak hogy ez esetben a második mássalhangzó vastagítottatik. Mert megjegyzendő, hogy a gyorsírás a közönséges írás hajszál- és árny-vonalait nem ismeri és csakis azon betűket vastagítja, melyek előtt a szóban »a« olvasandó. Az »i« és »u« hangzók a második mássalhangzó felemelése, illetőleg a sor alá mélyítése által, az »ö« és »ó« hangzók ellenben a megelőző (az első) mássalhangzó kisebb, illetve nagyobb kiöblösítése által jelöltetnek jelképileg, míg a szók elején és végén épúgy mint az »a« és »e« szabály szerint saját jeleikkel kiiratnak. Az ékeztett magánhangzók egyszerűen a kötvonallal meghosszabbítása által fejeztetnek ki. A mássalhangzók, ha egymás mellé kerülnek, vagy összeolvasztatnak vagy egymásba illesztetnek vagy egymásra helyeztetnek, mi kényelmesen eszközölhető, mivel Gabelsberger jegyei 3 különböző nagyságban fordulnak elő. Tetemes rövideg éretik el továbbá az által, hogy az elő- és utóragok, melyekben kivált nyelvünk bővelkedik, nem iratnak ki, hanem különös rövidítést nyernek, mi által többnyire egy vonás által leírhatók, míg a közönséges írásnak néha 7—8 betűre is van szüksége (péld. tattatott, tettetett.) Az alhangu ragot nem is szükség a felhangutól megkülönböztetni, mert nyelvünk természete, hogy alhangu tő alhangu ragot, felhangu tő felhangu ragot kíván; elégséges tehát a hangzót csupán a töben jelölni. Vannak aztán, de Gabelsberger rendszerében csak igen mérsékelt számu, állandó rövidítések, úgynevezett jelvények (siglák) a leggyakrabban előforduló beszédrészekre, melyek hol a felett vagy alatt is foglalnak helyet, és többnyire a jelölt szó néhány jellemző betűjének összevonásából állanak, úgy hogy az emlékező tehetséget csak csekély mérvben veszik igénybe.

A felemlített eszközökkel, melyek Gabelsberger munkájának első vagyis levelezési részében (Correspondenz-Schrift) tárgyalatnak, képesek vagyunk a közönséges íráshoz képest 4—5-szörös rövideget elérni és lassabb menetű szónoklatokat utánírni. Gyorsabb menetű beszédek, kivált viták utánírása azonban fokozott rövideget igényel, melyet Gabelsberger rendszerének »Kammerschrift« (vitairás) című részében nyújt. Ebben a mondatokra, a szók nyelvtani elemzésére, a logikára támaszkodva felállítá a »szabad rövidítések« ép oly észszerű mint gyakorlatias tanát, mely által épen a gyorsírási rendszerek alkotói felett oly messzire kimagaslik. Ezen szabad vagy mozgékony rövidítések abból állnak, hogy a mondat azon szavai, melyek annak összefüggéséből biztosan következtethetők, csupán egyes alkatrészeik által jelöltetnek, úgy hogy egy rövidítés többféle szót is jelenthet, de épen a mondat észszerű összefüggése a hibás olvasást kizárja.

(Vége következik.)

RÖVID HIREK.

— Legfelsőbb adományok. A király ő Felsege Eger város közönségének, a tavali árvíz által okozott kárainak pótlására rendezett sorsjáték alkalmából, saját legmagasb, ugyszintén a császárné és királyné ő Felsege nevében 300 forintot engedélyezett magánpénztárából.

— Főmagassága Simor János bibornok herceg-

primás ő eminentiája 12,000 forintot adományozott a szegedi árvízkárosultak szükségének enyhítésére.

— Királyi köszönet. Schlauch Lőrincz szath. mári püspöknek az ő Felsegeik ezüst menyegzője alkalmából tett s a közoktatás előmozdítására célzó 10,000 forintnyi alapítványát a király ő Felsege a vallás- és közoktatásügyi miniszter utján legmagasb elismerését adotta tudtul.

— A Terézvárosban rövid időn ideiglenes templomot építenek a szegények háza előtt 400 lélekre. A templom 15,000, a plébánia 20,000 forintba fog kerülni; a város megszavazott rá 25,000 forintot, a hátralevő 10,000 forintot aláírás útján kell begyűjteni. E célra Mendl István és Pucher József polgárok azonnal aláírtak ezer-ezer forintot. A bibornok hg primás ő eminentiája megengedte, hogy az általa ajándékozott telket is e templom javára adják el. Az új templom szent Erzsébetnek lesz szentelve.

— Pázmány, Lippai és Széchényi esztergami érsek emlékkövét a pozsonyi koronázási templomban a székesegyház újabb stílszerű kiépítése következtében ki kellett emelni. Most Simor János bibornok herceg-primás ő eminentiája indítatva azon kegyelet által, melylyel nagyevű elődei iránt viseltetik, a három egyház- és magyar országnagy emlékére a nevezett székesegyház szentélyében egy nagyszerű és művészi kivitelű emléket készített, mely méltó lesz a kegyelethez, méltó a biboros főpap nevéhez.

— A szegediek s általán a tiszavideki árvízkárosultak szerencsétlensége iránti részvét európaszerte oly nagy, hogy alig van ország, honnan jelentékenyebb összegek ne küldetnének a nyomor enyhítésére. Az eddig befolyt összegek már jóval túlhaladják a félmilliót, s az adakozások fokozott mérvben egyre tartanak.

— Halálozások. Heuffel János uradalmi főtiszt Pápán 75 éves korában. — Böszörményi József, Ung megye alispánja élte 58. évében. — Váncsa Gábor kolozsvári sz. ferencz-rendi zárdafőnök, 62 éves korában. — Gróf W a s s Sámuel élte 69. évében. — Csergeő Flórián esperes úrményi plébános 56 éves korában.

— Az osztrák arisztokraczia hölgyei a fejlődési ezüst lakodalom ünnepére művészi becsű s nagyértékű kelyhet ajándékoznak a bécsi fogadalmi templomnak.

— Vilmos német császár a szobában történt eleste miatt, még folyvást gyengélkedik, a baj úgy látszik nem oly lényegtelen mint elejénte hitték; a császár nyugtalanul alszik s étvágya csökkent. — A pestis Oroszországban, mint Asztrakánból f. hó 15-ről jelentik, megszüntnek tekinthető. — Andersen, a híres sakkjátész, Boroszlóban 61 éves korában meghalt.

— **Pályázati hirdetés.** A mezőturi róm. kath. kántortanító állomás megüresedvén, erre pályázat hirdettetik. A kántortanító a kántori teendőkön kívül az elemi leány- és ismétlő leányiskolát tanítani tartozik.

Fizetése: 26 hold föld használata, minden pár után 1 véka tiszta buza és 25 kr; pár van 300. A stolából 100 frt körül számíthat. A zongoratanításból mellékjövedelemre is számíthat.

A folyamodók képesítő okmányuk, erkölcsi és egyéb bizonyítványikkal felszerelt folyamodványukat f. évi május 5-re alulírt iskolaszék elnökségének adják be, mely napon egyszers mint a kántori próbára Mezőtúron személyesen megjelenni tartoznak. Kelt Mezőtúron 1879. márczius 1.

(3—3)

Demény János, pléb. és egyh. iskolaszéki elnök

I R O D A L O M.

— A »Tájékozó« kath. egyházi folyóirat márcziusi füzete a következő nagyérdékű tartalommal jelent meg: A modern időségi sajtó főbb bünei, Kazaly Imrétől. — Positivismus Magyarországon dr. Ompolyi M. Ernőtől. — P. Secchi Angelo, Rosty Kálmántól. — Az oktatásszabadság a francia forradalomig, Mairtól. — Irodalmi szemle. — Egyházipolitikai áttekintés. — Könyvészet a borítékon.

— Megjelent és beküldetett az »Egri Népkönyvtár« IV. füzete, mely érdekes olvasmányokat tartalmaz a magyar nép számára. Az egri egyházmegyei irodalmi egyesület, melynek kiadásában e vállalat megjelen, valóban nagy elismerést érdemel a derék szerkesztővel, Luga Lászlóval együtt, mert csakis ily jóirányú olvasmányok, melyek minden izökben magyar szellemet, tapintatot tanusítanak, szoríthatják ki a gomba módra szaporodó, káros hatású ponyvairodalom termékeit. E füzet is, mely élvezetes cikkekkel, tanulságos történeteket és adomákat tartalmaz, méltón sorakozik a többihez! Az »öngyilkossággról« irt cikk népszerű megvilágítása a kor egyik szomorú kérdéseinek. Ára a 47 lapra terjedő füzetnek 15 kr. o. é. Ajánljuk a ft. lelkészkező papság és népvézerek figyelmébe.

Társulati Értesítő.

A Szent-István-Társulat

f. évi márczius 20-ikán tartott közgyűlése.

A mai nap a Szent-István-Társulat, hazánk ezen áldásos kulturai tényezője Évkönyveinek ismét egy diszlapját tölté be. Hazánk biboros áldornagya, kiben a szent vallásunk érdekei melletti lankadatlan küzdés a magyar nemzetiségért és annak culturalis céljaiért való lángoló buzgalom a legharmonicusabb frigyben egyesül, mint mindig, ha csak egészségi tekintetek vissza nem tartották, ugy ez idén is alig néhány napi távollét után ismét lefáradott a fővárosba, hogy magas jelenlétével és elnöklétével díszet emelje azon társulatnak, melynek jeles működését folytonosan a legéberebb figyelemmel kíséri, s annak magasztos céljait jelentékeny anyagi áldozatokkal, nevezetesen pályadíjak kitűzésével emelni kegyeskedik.

És a bibornok ő eminentiája körében megjelent a nm. püspöki kar, a Szent-István-Társulat védnökei közül a beteges fekvő nm. kalocsai érseken kívül minden, jelenleg a fővárosban időző tag: S a m a s s a József egri érsek, P e i t l e r Antal váci püspök ő excellentiák, I p o l y i Arnold beszercebányai, S c h l a u c h Lőrincz szatmári, C s á s z k a György szepesi, T ó t h Miklos eperjesi, S c h u s z t e r Konstantin kassai püspökök ő méltóságai.

A nm. püspöki karhoz csatlakozott Hidassy Kornél tribuniczi püspök és közoktatási osztálytanácsos, gróf A p p o n y i Albert, az egyetemi, gymn. reáltanodai tanárok, a helybeli és vidéki papság, és számos egyéb tagnak hosszu sora.

9 órakor ft. P e l l e t József ez. kanonok, papnöveldei alkormányzó által mondott szentmise után, mely alatt a központi növendékpapság jeles énekkara működött, bevonultak a papnöveldei nagyterembe, hol gróf C z i r á k y János ő excja, a társulat egyik világi elnöke sajnálatát fejezte ki a fölött, hogy elnök-

társa gróf K á r o l y i István ő excja, noha különben mindnyájunk által ohajtott jó egészséggel bír (e nyilatkozatot a jelenlevők zajos éljenzéssel fogadták), mégis nagy kora által igényelt elővigyázatnál fogva köztünk meg nem jelenhetik. Azért neki esik tisztül a felesnek ígérkező nagygyűlést üdvözölni. Értesíté a társ. tagokat, hogy a közgyűlést a bibornok-primás ő eminentiája magas megjelenésével meg fogja tisztelni személyesen fog elnökölni. H i d a s s y Kornél püspök elnöklété alatt G e r v a y Mihály, B a l o g h Sándor, B a r t a Béla, R u z s i c s k a János és F r e y József urakból álló küldöttséget nevezett ki, mely ő eminentiáját az elnöki székel foglalására meghívja.

Néhány percz mulva a küldöttség azon örvendetes jelentéssel tért vissza, hogy a bibornok ő eminentiája a meghívást elfogadni és azonnal megjelenni méltóztatik.

Erre közvetlenül gróf C z i r á k y János ő excja a társ. tisztikar élén az ajtóban fogadta az egri érsek és több püspök kíséretében érkező bibornokot, ki elfoglalván az elnöki széket, egyikét mondá azon monumentális beszédeknek, minőket töle hallani megszoktunk s melyet lapunk mai számának élén közlünk.

Az ozsztatlan lelkesedéssel fogadott beszéd után gr. C z i r á k y János elnök ő excja szívből fakadt meleg szavakkal köszönetet mondott ő eminentiájának a m o n u m e n t a l i s beszédért, mely hatását nem fogja téveszteni a távollevő társakra sem. S noha a hírlapok által is minél szélesebb körökben el fog terjeszteni, mindamellett indítványozza, hogy az egész terjedelmében a j e g y z ö k ö n y v b e is fölvéttessék. Mit a közgyűlés közfölkialtással elfogadott.

Elnök ő excja még némelyeket előadott, melyeknek részletezése az alelnök tisztéhez tartoznék ugyan, de mivel azok őt személyesen érintik, s ugy szerénysége tiltaná azokra kiterjeszkedni, az előadás e részét elnök maga pótolja. Miután érintette, hogy X I I I . L e o pápa ő Szentsége trónraléptekor az alelnök által készített hódolati föliratot a hozzácsatolt szeretetadományokkal alelnök ő ngs. személyesen adta át a szent Atyának, fölemlítette, hogy I X . P i u s pápa ő Szentségének a választmány határozatából jelesen festett s már a terem falán díszlő arczképe készült, mely a bold. sz. Atyát álló helyzetben ábrázolja. Az alelnök birtokában lévén I X . P i u s egy sajtókezű s épen ez áldást kifejező e pár szónyi iratának: B e n e d i c a t v o s D e u s e t c u s t o d i a t . . . e becses kéziratot kristályüveg alá foglalva és a kép keretébe alkalmazva a társulatnak ajándékozta. Továbbá az alelnök ajándékából a társulat nagy terme két új díszit, két művészi esettel festett arczképet nyert; egyik a társulat legnagyobb jötevőjét, b. e. B a r t a k o v i c s y Béla egri érseket, másik a társulat második státorát, a ház szerzőjét I p o l y i Arnold püspököt ábrázolja. — Továbbá, az új hatévi cyclusra megválasztott alelnök, hogy a társulat iránti forró érzelmét kijelentse, alelnöksége tartamára évenként 50—60 drb. cs. a r a n y r a , vagy körülményeihez képest többre is mehető összeget ajánlott föl, mely a társulat szükségleteihez képest vagy iskolakönyvek, vagy tagilletményül adandó művek megírására pályadíj lesz fordítandó, — s ez évb en egy leányiskolák számára irandó olvasókönyvre tüzetett ki.

Ezen becses adományokért az áldozatkész alelnöknek lelkes éljenzések közt jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatott.

Gróf C z i r á k y János elnök ő excja erre fölkérte a bibornok ő eminentiáját, hogy a pápa ő Szentségének a társulat föltétlen hűsége, tántorithatlan ragaszkodása és fiúi szeretete érzelmeit tolmácsolni kegyeskedjék. Mit ő eminentiája a legnagyobb készséggel megígért.

Ezek után Tárkányi Béla alelnök öngs. előadást tartott a társulat szellemi és anyagi állapotáról. Itt csupán néhány adat fölemlítésére szorítkozunk. A társulat a múlt évre tagilletményül adta a »Házi könyvtár« XXVII. füzetében az 1878. évkönyvet, a XXVIII-ban IX. Pius pápasága I. kötetét, a »Szentek élete« b-fejező füzetét, s az 1879-ik évi »Naptárt«; — a jelen évre szolgáló tagilletmények egy részével is elkészült már; ezek Füssy Tamás IX. Pius pápasága II. része, és Fraknói Vilmos Vitéz Jánosa. A társulat közlönye a »Kath. Hetilap« 1000 példányban terjesztetik. A népiskolai tankönyvek 304,000 példányban nyomattak. Az V. és VI. osztályok számára Bárány Ignác által készített olvasókönyv bírálat alatt van. A leányiskolák III. és következő osztályai számára való olvasókönyv legközelebb elkészül; a tót népiskolák számára irt Magyar nyelvtan a napokban adatott be az elnökségnek.

Az összes kiadványok főösszege 356,700 példány, két millió 821,000 iven.

A vagyonállást illetőleg 1878-ban a társulat bevétele volt 77,454 frt 87 kr.; kiadása 75,539 frt 41 kr. — Tőke-pénz a múlt hó végéig volt 200 frank és 39,455 frt. — Letéti vagyon: Magyar földhitel-részvény-társulati 500 frtos záloglevél.

Az ügynökségi üzletforgalom multévi márczius 1-től f. évi febr. végéig könyvekben 434,765 példányt, egyéb nyomtatványokban 26,405-öt, képekben 23,059-et mutat elő, melyekért bevétele 59,658 frt 35 kr volt.

Ajándékol 4215 könyv osztatott ki.

Az adakozások és végrendeleti hagyományok összesen 863 frt.

Az 1879-iki költségvetésben bevételül 75,341 frt 71 kr, kiadásul 75,283 frt 37 kr van előirányozva.

A vagyonállás mérlege nyomdai folyó számlákért, bizományba vett könyvekért stb. 37,337 frt 23 krt mutat tartozásul; ennek fődözésére különféle czimek alatt követelésül 71,590 frtot. Ha hozzáveszszük a ház értékét, a tagdíjhátrálekokban s bizományba adott könyvekért járó tartozásokban való követeléseket, — a tartozási tétel háromszorosan, — négyszeresen is fődözve van.

Azután alelnök részletes jelentést tett az ő Szentsége XIII. Leo pápához intézett hódolati fölirat átadásáról és megemlékezett a kir. kitüntetésről, mely gr. Cziráky János ő excjának a Szent-István-rend nagykeresztésévé lett kinevezetésében a társulatra is áradott. Ezekről itt bővebben nem szólnunk, mivel annak idején e lapok mindkét mozzanatról részletes tudósítást hoztak.

A fönnebb kivonatolt költségvetés fölolvastatott és helybenhagyatott.

Fölolvastatott a számvizsgáló bizottság jelentése, mely az 1878-dik évi számadásokat helyeseknek, minden kifogás nélkülieknek találta és a pénztárnoknak ft. Novakovics János urnak nem csupán a szokásos fölmentvényt kiadatni, hanem buzgó és önzetlen fáradozásaért köszönet szavazását is javasolta. A közgyűlés teljesen magáévá tevén a jelentést, elhatározta a fölmentvény kiadását, s érdemeinek jegyzőkönyvileg megörökítését elhatározta.

A hivatalos ügyek ezen elintézése után Tárkányi Béla társ. alelnök öngs. az 1877-ben nyert megbízatásnál fogva

Mintszenti Gedeon feledhetlen költőnk felett költői és retorikai szépségben gazdag emlékbeszédet tartott, mely az Év-könyvben egész terjedelmében közzé fog tétetni.

Az igazgató-választmány kiegészítéséül új választmányi tagokul az elnökség által ajánlottak és közfelkiáltás útján megválasztattak: Márkus Gy. kanonok, központi papneveldei kormányzó, dr. Belopotoczky Kálmán tanulmányi felügyelő a központi papneveldeben, Petrovich Ferencz gymn. tanár, a közoktatási tanács tagja, dr. Csernoch János és Sédá Ernő terézvárosi, Némethy Lajos buda-vizvárosi segédlelkészek.

A társulati titkár a következő új tagokat jelentette be:

Alapítók: Kamaszy Mátvás besztercebányai kanonok, Majovszky Antal prépost, besztercebányai kanonok, Navratil Ede katymári plébános.

Rendes tagok: Heim Péter miniszteri osztálytanácsos a kereskedelmi minisztériumban, dr. Donhoffler Ede miniszteri titkár a kereskedelmi minisztériumban, Kisfaludy Vincze magyarbéli plébános, Reviczky Imre birtokos, királyi tanácsos, Probojesevics Fülöp, Parcsetic Endre, Mamuzsich Felix, szabadka-szentgyörgyvárosi káplánok, Mamuzsich Mátvás szabadka-belvárosi káplán, Stark Pál bajmoki káplán, Timon Ferencz, Vass Alajos szolnoki tanítók, Fleischmann Ferencz majsai káplán, Bundalla Béla mohácsi káplán, Márkus József jászárokszállási ügyvéd, Markovics Károly dobronoki káplán, Balázs Lajos, Eiszrich György, Farkas János, Halmay József, Hegedüs Imre, Igaz Péter, Pozsár András, Schimalcsik Ignác Lajos, Ujfalusy István váczegyházmegyei növendékpapok, Mórocz István elemi fötanító Szombathelyen, szent-ferencz-rendi zárda Szombathelyen, Köberl János egervölgyi plébános, Vetzél István besztercebányai püspöki tollnok, Riedl Lajos besztercebányai növendékpap.

Osszesen 3 alapító és 29 rendes tag.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Lipovniczky Vilmos nyugalm. semmitőszéki alelnök és Hidassy Kornél vál. püspök urak kérettek föl.

Végül a bibornok hgprimás ő eminentiája föpásztori áldását adta a jelenlevőkre, mire az ünnepélyes közülés véget ért.

Szent-István-Társulat.

Kimutatás

a Sz.-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekről. frt kr.

Gyurka József jászberényi plébános	34	65
Biloveszky Endre kassai papneveldei tanulmányi felügyelő	25	26
Novák József völcseji plébános	18	35
Ludvig János cz. kanonok bárándi plébános	22	5
Kovács Mózes székelyudvarhelyi nőneveldei tanító	20	70
Róthy István szombathelyi papneveldei igazgató	163	20
Kamaszy Mátvás besztercebányai kanonok	100	—
Vasaszy István horgosi plébános	15	75

Szent-László-Társulat.

Adakozások a Szent-László-Társulat részére.

	frt	kr.
Gr. Pálffy Mór altábornagy és családja	5	4
Bihari Ferencz rézbányai plébános alapítványa	21	—
Lukácsék Ferencz katonai plébános	1	—

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Ágoston Antal.**

Budapest. 1879. Nyomatott az Athenaeum r. társ. nyomdájában (Ferencziek tere Athenaeum-épület.)